

Вперше я побачив Діна¹ невдовзі після того, як розлучився з дружиною. Я саме одужав від серйозної недуги, про яку не надто хочу говорити, тож скажу лише, що вона мала стосунок до жалюгідного виснажливого розлучення і мого відчуття, ніби все довкола мертве. З появою Діна Моріарті почалася та частина мого життя, яку можна назвати життям у дорозі. Раніше я часто мріяв про подорож на Захід, щоб побачити країну, постійно будував туманні плани, але ніколи не полишав дім. Дін — бездоганний подорожній, адже він власне й народився в дорозі, коли 1926-го року його батьки проїжджали своєю таратайкою через Солт-Лейк-Сіті на шляху до Лос-Анджелеса. Вперше я почув про нього від Чеда Кінга, який показав мені кілька його листів, написаних у колонії для неповнолітніх

¹ В оригінальному сувої «В дорозі» Джек Керуак використовував реальні імена людей, які стали прототипами тих чи тих персонажів, однак у процесі редагування імена були змінені. Так для Сала Парадайза прототипом слугував сам Джек Керуак, а для Діна Моріарті — Ніл Кесседі (англ. *Neal Cassady*; 1926–1968), ключова фігура біт-покоління і психоделічного руху 1960-х, який також став прототипом для персонажів багатьох творів таких авторів, як Аллен Гінзберг, Джон Клееллон Голмс, Чарльз Буковскі, Кен Кізі, Гантер С. Томпсон, Том Вулф та ін. — Тут і далі прим. пер.

й негайно взятися за побудову конкретних планів щодо заробітків...» — і так далі, як він зазвичай робив у ті перші дні.

Ми з чуваками завітали до його холодної квартири, і Дін відчинив нам двері в самих трусах. Мерілу зістрибнула з дивана; Дін відрядив мешканця квартири на кухню, ймовірно, щоб приготувати кави, доки сам вирішував свої любовні питання, адже для нього секс був єдиною святою і важливою річчю в житті, попри те, що йому доводилося тяжко гарувати, аби забезпечити себе. Це було помітно з того, як він стояв, як похитував головою із завжди опущеним поглядом і кивав, ніби молодий боксер, який слухає настанови тренера і, прагнучи створити враження, ніби чує кожнісіньке слово, вставляє тисячі «так» і «точняк». З першого погляду Дін нагадав мені молодого Джина Отрі — підтягнута постава, вузькі стегна, блакитні очі, справжній оклахомський говір — герой засніженого Заходу з бакенбардами. Насправді ж, він дійсно нещодавно працював на ранчо Еда Волла в Колорадо, перед тим як побратися з Мерілу й податися на Схід. Мерілу була гарненькою білявкою з величезними кучерями, схожими на море золота; вона сиділа на краєчку дивана, склавши руки на колінах, із широко розплющеними сіро-синіми очима провінціалки, адже опинилася в жахливій сірій нью-йоркській халупі, про які чула ще на Заході, і чекала, мов довгов'яз змарніла сюрреалістична жінка Модільяні в солідному передпокої. Та попри зовнішність милої маленької дівчинки, вона була ще й страшенно дурна і здатна на жахливі витівки. Тієї ночі ми пили пиво, боролися на руках і теревенили до самого світанку, а вранці, коли всі сиділи й мовчки докурювали

у Нью-Мексико. Ці листи неабияк зацікавили мене, бо ж у них він так наївно й мило просив Чеда навчити його всього, що Чед знав про Ніцше, й усіх інших дивовижних інтелектуальних штук. Якимось ми з Карло² обговорювали ці листи й міркували, чи познайомимося коли-небудь із дивним Діном Моріарті. Все це відбувалося дуже давно, коли Дін іще не був такий, як тепер, коли він був оповитим таємницею неповнолітнім в'язнем. Потому з'явилися новини, що Діна випустили з колонії і що він уперше їде в Нью-Йорк; також ходили чутки, ніби він щойно одружився з дівчиною на ім'я Мерілу.

Одного дня я валандався студмістечком, і Чед та Тім Грей розповіли мені, що Дін зупинився на хаті без опалення в Східному Гарлемі, Іспанському Гарлемі. Дін прибув минулого вечора, він вперше потрапив до Нью-Йорка разом зі своєю вродливою і хвацькою крихіткою Мерілу; вони зійшли з автобуса «Грейгаунд» на 50-й Стріт, завернули за ріг у пошуках місця, де б поїсти, натрапили на заклад Гектора, і звідтоді кафетерій Гектора завжди був для Діна важливим символом Нью-Йорка. Вони не пошкодували грошей на гарні великі глазуровані тістечка та профітролі.

Дін увесь час говорив Мерілу щось на кшталт: «Ось бач, люба, ми в Нью-Йорку, і хоча я ще не розповів тобі всього, про що думав, коли ми перетинали Міссурі, а саме тоді, коли проїжджали колонію Бунвіль, яка нагадала мені про власні проблеми з законом, зараз абсолютно необхідно відкласти всі наші любовні витівки

² Аллен Гінзберг (англ. Allen Ginsberg; 1926–1997) — культовий американський поет, один із найбільш знакових представників біт-покоління.

— Чорт, старий, мені ж ясно як день, що ти припхався до мене не лише тому, що тобі кортить стати письменником, та й що я зрештою про це знаю, крім того, що треба братися за цю справу із запалом бензедринового торчка.

На що він відказав:

— Так, звісно, я шарю, про що ти, і насправді я думав про всі ці проблеми, але я прагну усвідомлення тих факторів, від яких, якби ми залежали від дихотомії Шопенгауера, будь-яка внутрішньо усвідомлена... — і так далі; він розводився про речі, у яких я нічогосінько не петрав, та й він, власне, теж. У ті дні він справді не розумів, про що говорив; інакше кажучи, він був юним зеком, схибленим на звабливих перспективах стати справжнім інтелектуалом, і йому подобалося говорити таким тоном і такими словами, хіба що змішуючи все до купи, яких він нахапався від «справжніх інтелектуалів» — однак, запевняю, щодо всього іншого він був геть не такий наївний, і йому знадобилося лише кілька місяців із Карло Марксом, аби цілком собі бути в *темі* всіх словечок і жаргону. Втім, ми порозумілися на інших рівнях безумства, і я погодився вписати його в себе вдома, доки він не знайде роботи, ба більше, ми домовилися коли-небудь податись на Захід. Це була зима 1947-го.

Якось увечері, коли Дін вечеряв у мене вдома — на той час він уже влаштувався на стоянку в Нью-Йорку, — він нахилився мені до вуха, поки я хутко друкував на машинці, і мовив:

— Ходімо, старий, ці кралі не чекатимуть, швидше.

На що я відказав:

— Зажди хвилинку, поїдемо разом, щойно я доб'ю цю главу, — і то була одна з найкращих глав у книжці. Затим ми одягнулися й погнали в Нью-Йорк на зустріч із якимись дівками. Їдучи в автобусі дивною фосфоресцентною

«бички» з попільничок у сірому світлі похмурого дня, Дін нервово підвівся, походив хатою, подумав і вирішив змусити Мерілу приготувати сніданок та підмести підлогу. «Це я до того кажу, люба, що мусимо ворушитися, інакше все висітиме в повітрі, нам бракуватиме істинного знання, кристалізації наших планів». На тому я забрався геть.

Наступного тижня він зізнався Чеду Кінгу, що йому конче треба навчитися в нього писати; Чед сказав, що я — письменник і що поради треба просити в мене. Тим часом Дін влаштувався працювати на стоянку, посварився з Мерілу в їхньому помешканні в Гобокені — бозна-навіщо вони переїхали туди взагалі — і вона геть знавісніла, зробилася такою мстивою, що заявила на нього в поліцію, висунувши якесь брехливе безумне, вигадане в істериці звинувачення, і Дін був змушений накивати з Гобокена п'ятами. Тож залишився без житла. Він одразу ж подався в Патерсон, у Нью-Джерсі, де я мешкав зі своєю тіткою, відтак одного вечора, коли я саме займався навчанням, почувся стукіт у двері і на порозі постав Дін, вклонившись і улесливо розшаркавшись у пільмі коридору, він сказав:

— Прив-і-іт, пам'ятаєш мене, я — Дін Моріарті? Я прийшов просити, щоб ти показав мені, як писати.

— А де Мерілу? — запитав я, і Дін відповів, що вона, найімовірніше, подалася на панель, заробила там кілька баксів і повернулася до Денвера — «шльондра!» Тож ми пішли на пиво, бо не мали змоги поспілкуватися так, як нам того хотілося, у присутності моєї тітки, яка сиділа у вітальні й читала газету. Вона кинула на Діна один єдиний погляд і вирішила, що він безумець.

У барі я сказав Діну: